

Zašto se broj pčela i drugih opršivača smanjuje?

Saznajte tko su opršivači, zašto se njihov broj smanjuje i kako to utječe na gospodarstvo.

Zadnjih godina pčelari upozoravaju na gubitak cijelih kolonija pčela, [posebno u zapadnim zemljama EU-a](#), poput Francuske, Belgije, Njemačke, UK-a, Italije, Španjolske i Nizozemske. Kada tome pribrojimo druge dijelove svijeta suočene s istim problemom, uključujući SAD, Rusiju i Brazil, jasno je da se radi o globalnom problemu.

Opasnost od izumiranja

Problem je brzo zadobio pažnju javnosti, što je razumljivo znajući da su pčele i drugi kukci opršivači ključni za naš ekosustav i bioraznolikost. Smanjenje broja opršivača može dovesti do smanjenja, čak i gubitka, mnogih vrsta biljaka, kao i organizama koji izravno ili neizravno ovise o njima. Osim toga, smanjenje broja i raznolikosti opršivača utječe na sigurnost hrane i nosi sa sobom potencijalne gubitke poljoprivrednih prinosa.

Kako bi se suprotstavila trendu i podržala politike vezane uz okoliš, poljoprivredu i zdravstvo na EU i nacionalnoj razini, Europska komisija predstavila je 2018. "Inicijativu EU-a za opršivače", prvu sveobuhvatnu inicijativu na razini EU-a koja se bavi divljim kukcima opršivačima. Cilj inicijative je produbiti znanje, boriti se protiv uzroka i podići svijest.

[Tijekom glasanja na plenarnoj sjednici u lipnju 2021.](#) o novoj Strategiji EU-a za biološku raznolikost do 2030. zastupnici su zatražili hitnu reviziju [Inicijative EU-a za opršivače](#). Revidirana inicijativa treba uključivati novi okvir praćenja opršivača na razini cijelog EU-a s robusnim mjerama, jasnim vremenski ograničenim ciljevima i pokazateljima, uključujući pokazatelje učinka, i potrebnom izgradnjom kapaciteta. Složili su se s ciljevima Komisije za smanjenje upotrebe opasnijih i kemijskih pesticida za 50 posto.

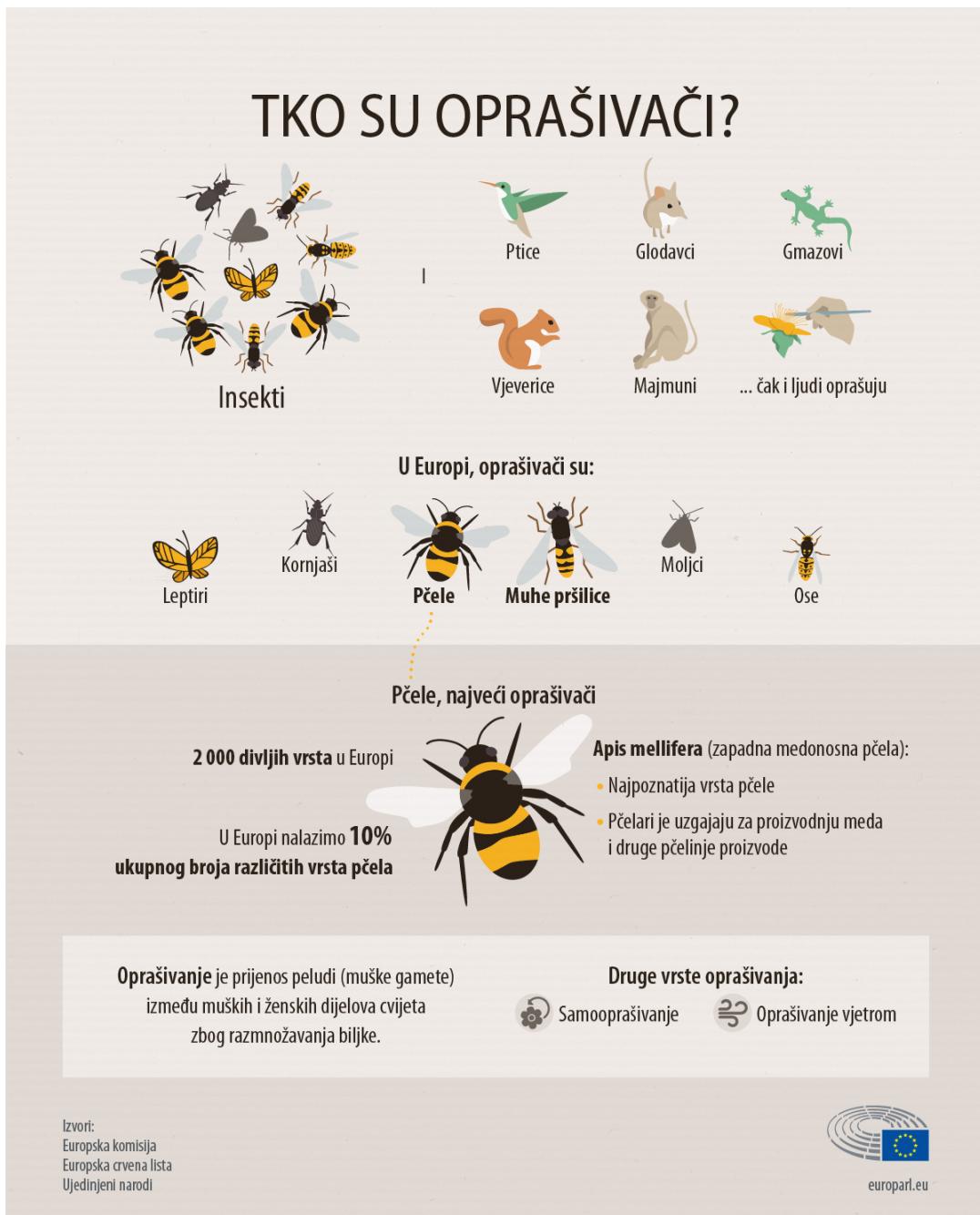
Tko su opršivači?

Dok se neke biljke samoopršaju, razmnožavanje većine ovisi o životinjama, vjetru ili vodi. Uz pčele i insekte, mnoge druge životinje također mogu biti opršivači - od šišmiša, ptica i guštera koji dolaze na tropsko cvijeće po nektar, do majmuna, glodavaca i vjeverica. Zbog manjeg broja pčela, farmeri u nekim dijelovima svijeta, na primjer Kini, počeli su sami opršavati svoje voćnjake.

Pčele u Europi

Pčele i muhe pršilice najznačajniji su opršivači u Europi, no uz njih treba spomenuti i leptire, moljce, neke kornjaše i ose. Najpoznatija vrsta je zapadna medonosna pčela, a pčelari je užgajaju zbog meda i ostalih pčelinjih proizvoda. U Europi postoji oko 2 000 divljih vrsta pčela. Teza o "opršivačima iz uzgoja" koji su zaslužni za opršivanje većine usjeva nedavno je dovedena u pitanje jer istraživanja pokazuju da pčele iz uzgoja [nadopunjaju, ali ne zamjenjuju](#) divlje opršivače.

Infografika: Tko su oprašivači?

Zašto se smanjuje broj oprašivača?

Iako ne postoji dovoljno podataka za stvaranje jasne slike, postoje dokazi o značajnom padu broja oprašivača, prvenstveno zbog djelovanja čovjeka. Najviše podataka dostupno je o pčelama i leptirima, i oni pokazuju da je **jedna od deset vrsta pčela i leptira u Europi u opasnosti**

Glavna uprava za komunikaciju

Europski parlament – Glasnogovornik: Jaume Duch Guillot
Kontakt: webmaster@europarl.eu

od izumiranja.

Ne postoji samo jedan razlog tome, već su oprašivači izloženi raznim čimbenicima koji mogu djelovati zajedno. Kao prijetnju možemo spomenuti prenamjenu zemljišta zbog poljoprivrede i urbanizma, koja dovodi do gubitka i degradacije prirodnih staništa. Intenzivna obrada zemljišta dovodi do homogenih površina i nestajanja raznolike flore, čime se smanjuju zalihe hrane i mesta za gniježđenje.

Na oprašivače mogu utjecati pesticidi i drugi zagađivači, i to izravno (insekticidi i fungicidi), ali i neizravno (herbicidi). Iz tog razloga Parlament smanjenje pesticida vidi kao svoj glavni prioritet. Invazivne strane vrste poput žutonogog stršljena (*Vespa velutina*) i bolesti poput parazita posebno su opasne za pčele. Klimatske promjene i porast temperature, kao i ekstremni vremenski uvjeti još su jedan faktor koji treba uzeti u obzir.

Infografika: Smanjenje broja opršivača i uzroci

Ekonomski utjecaj opršivača

U EU-u **78 posto vrsta divljeg cvijeća** i **84 posto poljoprivrednih vrsta** barem djelomično ovisi o opršivanju uz pomoć životinja. Ono omogućuje veću raznolikost i veću kvalitetu voća, povrća, orašastih plodova i sjemenki.

Glavna uprava za komunikaciju

Europski parlament – Glasnogovornik: Jaume Duch Guillot
Kontakt: webmaster@europarl.eu

Usjevi koji u srednjoj ili velikoj mjeri za opršivanje ovise o insektima:

- jabuke, naranče, jagode, marelice, trešnje...
- grah, krastavci, bundeva...
- bilje poput bosiljka, timijana i kamilice
- usjevi poput rajčice, paprike i agruma

Procjenjuje se da se pet do osam posto sadašnje globalne proizvodnje poljoprivrednih kultura može izravno pripisati opršivanju uz pomoć životinja.

Glavna uprava za komunikaciju

Europski parlament – Glasnogovornik: Jaume Duch Guillot
Kontakt: webmaster@europarl.eu

UTJECAJ NA GOSPODARSTVO

4 od 5

usjeva i divljeg cvijeća u EU-u kod opršavanja ovisi,
barem u nekoj mjeri, o insektima

Oko 15 milijardi eura

vrijednosti godišnje poljoprivredne proizvodnje EU-a
izravno se pripisuje opršavanju putem insekata

Divlji i domaći
OPRAŠIVAČI SU KLJUČNI ZA...

Opskrbu hranom

Bioraznolikost

i važni su za...

Vlakna
(pamuk i lan)

Lijekove

Biogoriva

Građevinski materijal
(drvena građa)

Izvori:
Europska komisija
Europska crvena lista
Ujedinjeni narodi

europarl.eu

Utjecaj pčela i drugih oprašivača na gospodarstvo

Oprašivači izravno doprinose lijekovima, biogorivima, vlaknima i građevinskom materijalu.

Glavna uprava za komunikaciju

Europski parlament – Glasnogovornik: Jaume Duch Guillot
Kontakt: webmaster@europarl.eu

oko 15 milijardi EUR

godišnje poljoprivredne proizvodnje u EU-u može se izravno pripisati
kukcima opašivačima

Saznajte više o zaštiti bioraznolikosti:

- Gubitak bioraznolikosti: Zašto se trebamo brinuti i koji su uzroci?
- Obnova prirode: bolja briga o staništima u EU-u
- Ugrožene vrste u Evropi: činjenice i brojke (infografika)
- Kako očuvati bioraznolikost: politika EU-a

Daljnje informacije

Priopćenje za medije (18.12.2019.)

Inicijativa EU-a za opašivače

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Glavna uprava za komunikaciju

Europski parlament – Glasnogovornik: Jaume Duch Guillot
Kontakt: webmaster@europarl.eu